

- заст. Директора Всеросійського інституту захисту рослин член-кореспондент РАСГН В. Довженко «Зональні системи інтегрованого захисту рослин»;

- професор інституту захисту рослин С. Прущинський (Польща) «Захист рослин в різних агроекосистемах»;

- директор інституту захисту рослин АНМ (Молдова) д.б.н. Л Волощук «Екологічне землеробство – надійний шлях стійкого сільського господарства».

- Директор інституту мікробіології, член-кореспондент Є.Коломієць (Білорусь) : - «Проблеми і перспективи розвитку біологічного методу захисту рослин в республіці Білорусь».

Під час конференції було проголошено більше 30 наукових доповідей, де обговорювались проблеми пов'язані з забрудненням навколишнього середовища і с.-г. продукції токсичними речовинами; покращення фітосанітарної ситуації в агроценозах; збільшення рівня рентабельності с.-г. продукції; представили наукові результати в області біологічного методу захисту рослин: акцентували увагу на нових сучасних біологічних засобах захисту, проблемах розвитку інноваційних процесів в захисті рослин та ін.

ГОРИЗОНТАЛЬНА НЕОДНОРІДНІСТЬ ҐРУНТОВОГО ПОКРИВУ ЕРОЗІЙНОГО ЛАНДШАФТУ СЕРЕДНЬОГО ПРИДНІСТРОВ'Я ТА ЇЇ ЧИННИКИ

Вахняк В.В. – студент 4-го курсу, спеціальність “Педагогіка середньої освіти. Географія”

Керівник: асистент Любінська І.Б.

Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка

Ґрунт, як природне тіло, формується під впливом факторів ґрунтотворення, специфічне поєднання яких на кожній території зумовлює різноманіття ґрунтів. Проте поширення ареалів окремих груп ґрунтів не спонтанне, а його визначає закономірне чергування у просторі ґрунтотвірних факторів.

За В.М. Фрідландом “структура ґрунтового покриву є сукупністю одноманітних неоднорідностей ґрунтового покриву”. Найпростіше ґрунтовий покрив охарактеризувати з погляду будови і властивостей профілів ґрунтів, поширених на цій території.

Ґрунтовий покрив Поділля достатньо вивчений з погляду сільськогосподарського використання земель завдяки великомасштабному обстеженню ґрунтів, його наступному коригуванню та агрохімічному (еколого-агрохімічному) моніторингу родючості ґрунтів. Однак, специфічність території південно-західної частини Поділля наклала свої особливості на формування морфологічних ознак і властивостей ґрунтів.

Такими специфічними умовами є рельєф (глибока розчленованість території гідрографічною мережею і схилі процеси), мінливість ґрунотвірних порід в просторі, мікрокліматичні особливості внаслідок наявності Товтровою кряжу, різноманіття минулих і сучасних біоценозів.

З методологічної точки зору вивчення структури ґрунтового покриву базується на визначення поєднань географічного поширення ґрунтів різного рівня складності (ґрунтові комбінації, комплекси, плямистості, варіації, мозаїки, ташети). Нами в дослідженнях використаний географічний метод польових експедиційних досліджень – метод трансект, який поєднувався з ґрунтовими методами – польовим і профільним.

Досліджували західний схил довжиною 1170 м в межах землеволодін с. Князпіль Кам'янець-Подільського району Хмельницької області (поле №5 польової сівозміни площею 72,8 га). Схил близький до прямого (опуклий в верхній частині і слабо ввігнутий в середній) крутизною 4-6° (з розкидом від 2 до 9 градусів, але незначної довжини). Було закладено 5 повнопрофільних розрізів ґрунтів та серію напіврозрізів і прикопок для визначення меж між ґрунтовими індивідуумами.

За морфологічними ознаками ґрунтів виявлено наступне.

За картографічними матеріалами (масштаб 1:25000) на території господарства переважають сірі опідзолені ґрунти (сірі і темно-сірі підтипи різного ступеня еродованості та оглесення). На досліджуваному полі виділено два контури з ґрунтами: темно-сірими опідзоленими глеюватими середньо суглинковими (30 га) в верхній частині схилу та чорноземами опідзоленими глеюватими слабо змитими середньо суглинковими (42,8 га) в нижній частині схилу.

Польовими дослідженнями виявлено значне неспівпадання просторового розміщення ґрунтів на полі фактично та на ґрунтовій карті. Переважними ґрунтами є чорноземні ґрунти. Будова профілів ґрунтів по схилу зверху вниз наступна:

1) Н(е)-Нре-Phi/k-P(h)k- Pk;	3) Н-He-Ih(gl)-Pihgl-Pgl;
2) Н-Нр-Ph-Pk(h)-Pk;	4) Н-Нрgl-Phgl-Pgl;
	5) Н-Нр-Нрi-Ph/k-Pk.

Верхній орний шар ґрунтів практично однаковий у всіх розрізах (чорний, пухкий, гомогенний). Гумусовий горизонт виділено у всіх розрізах, але в верхній частині схилу (вододільна частина) з вираженим опідзоленням у виді кремнеземної присипки. Потужність гумусового шару близька у розрізах. За еродованістю ґрунти незмиті, слаб0- і середньозмиті.

Лювійованість профілю виражена в розрізі 3 в виді окремого щільного горизонту, а в розрізах 1 і 5 – ущільненості нижнього і верхнього, відповідно, перехідного до материнської породи горизонту. Карбонати виявлено лише в трьох розрізах (1,2,4): в материнській породі (розріз 2), в нижньому перехідному горизонті (розрізи 1,5).

Внаслідок виклинення ґрунтових вод в середній частині схилу крутизною 3-5° ґрунти розрізів 3 та 4 оглеєні внизу профілю, розрізу 3 – з ілювіального, розрізу 4 – з верхнього перехідного горизонту (Hrg1).

Ареали поширення ґрунтів дозволяють виділити на ґрунтовій карті в межах поля з контури ґрунтів: чорноземи опідзолені слабозмиті в комплексі з темно-сірими опідзоленими слабозмитими; чорноземи типові і їх слабозмиті відміни; чорноземи опідзолені і типові глеюваті і глеєві. Відповідно до цього, неоднорідність ґрунтів, які належать до різних агровиробничих груп, недоцільна в межах одного масиву (поля сівозміни).

Отже, виявлена невідповідність фактичної просторової неоднорідності ґрунтового покриття в межах поля з офіційною картографічною основою великомасштабного обстеження ґрунтів.

Список використаних джерел.

1. Екологічна експертиза та природоохоронне інспектування : навчальний посібник / Р.Ю. Гаврилянчик, Л.С. Васик, О.В. Павлів, Я.В. Каленчук. – Кам'янець-Подільський : Подільський державний аграрно-технічний університет, 2010. – 112 с.
2. Гаврилянчик Р.Ю. Екологічний моніторинг перспективних територій для включення в заповідну зону майбутнього Хотинського національного природного парку / Р.Ю.Гаврилянчик, А.В. Степась // Вісник Полтавської державної аграрної академії. – Полтава, 2008. – № 4. – С. 90-92.

ВПЛИВ ОСАДУ СПИРТОВОГО ВИРОБНИЦТВА НА ПОЖИВНИЙ РЕЖИМ ТЕМНО-СІРОГО ОПІДЗОЛЕНОГО ҐРУНТУ

Мороз Я. В. – студентка 4-го курсу заочної форми навчання спеціальності «Агрономія»

Керівник: доцент Яворов В.М.

Кафедра агрохімії і ґрунтознавства ім. С.С. Сербіна

При переробці бурякоцукрової меляси на спирт в якості відходів з кожної тони меляси утворюється 3,6 м³ після спиртової барди, або 13,4 дкл на 1 дкл отриманого безводного спирту; в розрахунку на сахарозу це складе 85 дкл на 100 кг переробленого цукру.

Використання осадів стічних вод (ОСВ) як цінного біологічно активного добрива – важливий засіб у справі охорони навколишнього середовища від забруднення і резерв підвищення врожайності сільськогосподарських культур.

У зв'язку з цим розробка заходів щодо ефективного використання ОСВ у сільському господарстві набуває важливого народногосподарського значення.